

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-21-67, 987-55-13,
[e-mail:arch@vas.bg](mailto:arch@vas.bg)

Изх. № 764

Дата: 13.10.2025 г.

**ДО
КОМИСИЯТА ПО КОНСТИТУЦИОННИ И
ПРАВНИ ВЪПРОСИ КЪМ НАРОДНОТО
СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТ А Н О В И Щ Е

НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ,
представяван от заместник-председателя –
адв. Валя Гигова

относно:

**Законопроект за изменение и допълнение на
Наказателния кодекс, № 51-554-01-178,** внесен от
Александър Викторов Рашев и група народни
представители на 07.10.2025 г.

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ И УВАЖАЕМИ
ЧЛЕНОВЕ НА КОМИСИЯТА ПО КОНСТИТУЦИОННИ И ПРАВНИ
ВЪПРОСИ,**

Конституцията на Република България в чл. 32, ал. 1 регламентира, че личният живот на гражданите е неприкосновен. Правото на неприкосновеност на личния живот, уредено в чл. 32, ал. 1 от Конституцията, включва и възможността

на индивида да решава принципно самостоятелно кога и при какви граници да разкрива лична информация за живота си, както и правото на всяко лице автономно (лично) да реши доколко и пред кого да сподели факти от личния си живот.

В допълнение чл. 32, ал. 2 КРБ предвижда, че *„Никой не може да бъде следен, фотографиран, филмиран, записван или подлаган на други подобни действия без негово знание или въпреки неговото изрично несъгласие освен в предвидените от закона случаи.“* Конституционната норма провъзгласява правото на всяко лице на неприкосновеност на личния му живот, изразена в забраната за незаконно вмешателство в личния живот на гражданите посредством изброените форми за това.

Безспорно, всеки има право на защита срещу незаконна намеса в личния и семейния му живот и срещу посегателства върху него. Това право на личността е прогласено и в чл. 10 от Европейската Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. Това право не може да бъде накърнявано, включително и от представители на средствата за масова информация по повод на изпълнение на служебните им задължения. Свободата на словото не е абсолютна, а се разпростира до пределите, след които се засягат чужди субективни права и конституционни ценности, каквито са правото на ненамеса в личния живот. Прокламираната в чл. 40, ал. 1 от Конституцията свобода на печата и средствата за масово осведомяване е свързана с правото на личността да бъде информирана по въпроси, които представляват обществен интерес.

Смело може да се приеме, че в последните години съдилищата прилагат пряко прилагат посочената разпоредба, като нарушаването ѝ се третира като гражданскоправен деликт, подлежащ на пълно и главно доказване от ищцовата страна. Отделно от това, разпространяване на носители на информация, съдържащи данни за личния живот на гражданите, се санкционира и от Закона за защита на личните данни, в които производства ответникът по жалбата може да понесе и административна отговорност (наред с обезвредата по чл. 45 ЗЗД).

С новия предложен текст на чл. 148б НК се регламентира състав на престъпление, нямащ аналог в съвременните законодателства. От текста е видно, че „липсата на съгласие“ от страна на лицето, чиито данни биват разпространени, е единствено достатъчна, за да попадне друго лице в обхвата на нормата, при това в обвинение за „тежко престъпление“ по см. НК.

През призмата на житейски аспекти адресати на наказателната отговорност могат да бъдат:

- Лица, които разпространяват общи снимки и видеа в социални мрежи, блогове, интернет сайтове и др. В хипотеза на влошени отношения между

съпрузи, лица, живеещи на фактически начала и пр., особено деликатен е въпросът какъв е статутът на такива „стари снимки“ и може ли същите да се превърнат в способ за неуредени лични отношения посредством наказателна репресия. **Вносителите не си дават сметка, че снимки на деца в социални мрежи са автоматично „атакуеми“ от другия родител, който би имал право конституира като страна в процеса, от името и за сметка на детето;**

- Дарителски кампании, фондации и пр.
- Журналистически материали в широк смисъл. Обръщам внимание, че в едно гражданско производство подлежи на доказване самото естество на разпространените факти, а именно дали са съобщени са факти, които са годни да допринесат за дебат в едно демократично общество, и дали последните не попадат в обхвата на нормата на пар.1, т.21 от ДР на ЗРТ, където е дадена легална дефиниция на използваното в закона понятие "личен живот" - животът на човек в семеен, здравен и сексуален аспект. **Напротив, с новия текст на чл. 148б, ал. 2 горната легална дефиниция е попълнена с нов термин „лични отношения“, без да се конкретизира по какъвто и да е начин какво означава това. (Само за уточнение, под лични отношения се разбира и запис на среща на дадено лице с което и да е друго лице!).** Напротив, единствената цел на законопроекта е да „отвори“ полето по наказателноправен да се преследва каквото и да е разпространяване на данни за едно лице в максимално широк аспект.
- Заснемане на лица на публични места, които места не попадат в обхвата на специално законодателство, което изрично урежда „презюмирано“ съгласие на лицето.

Новата разпоредба е в пряк конфликт с чл. 32, ал. 2 от КРБ.

Внимателният прочит на чл. 32, ал. 2 КРБ „освен в предвидени от закона случаи“ изисква преценка от страна на правоприлагащите органи (в широк смисъл) в две насоки. От една страна, дали фактическите данни, обективирани в даден материален носител на информация, ще допринесат за изясняването на определени обстоятелства от съответния процес. От друга страна, дали основанийето за използване на запис (друг носител на информация) е регламентирано в съответния закон и/или използването на записа е от такъв обществен интерес, който би позволил интервениране в личния и семейния живот на гражданите без тяхно съгласие или въпреки тяхното изрично несъгласие. **Напротив, с новия текст, ако данните попадат в обхвата на ал. 2 на чл. 148б, и не е доказано изрично съгласие (каквото в общия случай е**

изключително трудно доказуемо) не се прави допълнителна преценка за „баланс на интереси“ по см. на ЕКЗПОЧ и при установения в КРБ стандарт, а директно субектът попада в обхвата на санкционния механизъм.

Абсолютно недопустим законодателен подход е такъв състав да бъде от общ, а не от частен характер (или преследването да бъде от частно-публичен характер – така например, „заразяване с венерическа болест“). Със самата формулировка, че деянието е от общ, а не частен или частно-публичен характер, „пострадалият“ се превръща в основен свидетел срещу дееца, което в хипотеза на влошени междуличностни отношения е изключително опасна тенденция. С настоящия законопроект не е записано и право на лицето да иска прекратяване на наказателното производство, какъвто ред е уреден в чл. 343а, ал. 2: „За престъпление по ал. 1, буква "а" наказателното производство се прекратява, ако пострадалият поиска това.“

**ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:**

/п/

АДВ. ВАЛЯ ГИГОВА